

Oversigt

over

Dansk geologisk Forenings Møder etc.

1904—1905.

Ekskursionen til Kjøge Aas, Lellinge og Herfølge

den 12. Maj 1904.

Deltagerne, 9 Damer og 23 Herrer, kørte om Morgenen med Jernbanen til Kjøge. Herfra spadserede man over Gl. Kjøgegaard langs med Kjøge Aas til Glentehøj Grusgrave og videre til Skovhusvænget, hvor den recente Kildekalk blev beset med stor Interesse af Deltagerne. I Skovridergaarden spistes Frokost. Derefter blev Lellinge Grønsandskalk grundig undersøgt og fotograferet. Med Vogne kørte man derpaa til Spanager, hvor Deltagerne fra Udsigts-taarnet fik et samlet Overblik over Aasenes Forløb. Derfra kørtes til Herfølge, hvor man undersøgte den interessante Limstensforekomst og indsamlede Forsteninger. Derefter kørte man tilbage til Kjøge og tog med Toget til København.

Ekskursionen til Grenaa Halvø

den 10—12. Juli 1904.

Deltagerne, 14 i Tallet, samledes Søndag Morgen den 10. Juli paa Banegaarden i Hinderup. Herfra gik man en Morgentur over Dalterrassen i Lilleaadalen til Søften for at se et Endemorænestrøg, der her gaar over Dalen.

Efter en hurtig Frokost i Hinderup Gæstgivergaard besteges Vognene, og Turen gik nu over Todbjerg til Hornslet. Undervejs

besøgte en Teglværksgrav i glaukonitholdigt, plastisk Ler ved Grundfær Vandmølle; man besaa desuden flere smukke Stenbestrøninger og Morænegrusforekomster.

Fra Hornslet fortsattes til Fods til Faarup. Denne Tur gik for største Delen gennem store, voldformede Endemoræner og ofte ad ret ufremkommelige og trættende Veje. Det var derfor med en vis Glæde, at man i Faarup traf de ventende Vogne, der hurtigt skulde føre de sultne Geologer til Middagsmaden i Rønde.

Om Aftenen foretoges en Udflugt til de bekendte Ruiner af det gamle Kalvø Slot.

Tidligt næste Morgen fortsattes Turen til Vogns østpaa over det frodige og for sin Skønhed saa berømte Morænelandskab omkring Kalvø Vig. Nord for Tostrup besaa man Sydgrænsen af en Hedeslette, der er en direkte Fortsættelse af det østligere liggende Glatvedgrus. Derefter kørte man sydpaa gennem et smukt Endemoræneterrain Syd for Føldballe og forlod endelig Vognene ved Vraa paa Nordskraaningens af det imponerende Højdeparti midt i Mols. Til Fods fortsatte man opad. Fra de højeste Punkter, Stabelhøj og Agri Bavnhøj, havde man en glimrende Oversigt over de forskellige Bakkerækker, der mødes her. Videre gik Turen gennem de øde og vilde Mols Bjerge til Fulgsø, hvor en solid Middag gav Geologerne nye Kræfter til atter at trodse Bjergvandringens Anstrængelser. Ad en østligere Vej naaede man Fæmmøller, hvorfra man kørte til Æbeltoft.

Den tredie Dags Morgen tog man med første Morgentog nordpaa til Hyldested Station for at se de smukke og saa overordentlig stenede Endemoræner, hvis højeste Punkt Gratbjerg er.

Derfra gik man over Rosmos og Balle til Hoed. Undervejs havde man Lejlighed til at foretage et grundigt Studium af det bekendte Glatvedgrus, saavel hvad Overfladeformen som hvad den indre Bygning angaar, og tillige saa man de forskellige, lidt yngre, senglaciale Dale, der løbe sammen ved Balle.

Ved Middagen i Hoed besluttedes det at ændre Eftermiddagens Program saaledes, at man opgav det planlagte Besøg i Kalkbruddet ved Grenaa Havn og i Stedet kørte til Havknode. I Klinten her saas forneden i Moræneleret mørktfarvede Partier, der indeholdt en stor Mængde større og mindre Blokke af forskellige, forsteningsførende Cyrenabjergarter, mest en sort Lerskifer.

Efter et forfriskende Bad kørte man videre til Grenaa, hvor

Ekskursionen sluttedes, og hvorfra de fleste af Deltagerne rejste med samme Dags Aftentog.

Ekskursionen blev ledet af Hr. P. HARDER.

Ekskursionen til Furesø

den 2. Oktbr. 1904.

Deltagerne, 31 Medlemmer og 5 naturhistoriske Studerende, der havde faaet Tilladelse til at slutte sig til Ekskursionen, kørte Kl. 8¹⁵ med Jernbanen til Holte. Herfra sejlede man med lejet Damper gennem Vejl Sø til Furesø, hvor der under Hr. WESENBERG-LUNDS kyndige Ledelse foretoges Skrabninger, saa at Deltagerne bleve bekendte med de forskellige Bundarter og deres zonare Udbredelse indenfor Søen. Ved Tolv-Tiden anløb Damperen Frederiksdal, hvor Deltagerne spiste Frokost. Efter denne besaa man Strandaflejringerne, og spadserede derpaa til det ferskvandsbiologiske Laboratorium, hvor man gennem Akvarierne stiftede Bekendtskab med Dyrelivets Betydning for Bunddannelserne. Et orienterende Foredrag holdtes her af Ekskursionslederen. Derefter fortsattes Skrabningerne fra Damperen, indtil Deltagerne Kl. 4³⁰ retournerede fra Holte til Kjøbenhavn.

Et Beløb af 50 Kr., som af et Medlem var stillet til Raadighed for Foreningen til Brug paa en Ekskursion, anvendtes til Lejen af Damperen.

Mødet den 27. Oktbr. 1904.

Formanden, Hr. V. Hintze bød Velkommen, idet han aabnede Vintersaisonen. En særlig Velkomsthilsen rettedes til Foreningens Gæster, Hr. Vandbygningsdirektør CHR. OTTERSTRØM og Hr. Generalauditor H. C. STEFFENSEN. Hr. cand. theol. FREDE BOJSEN, Hr. Højesteretssagfører S. HØGSBROE og Hr. Professor C. PH. TELLER, der ligeledes vare indbudte til at overvære Foreningens Møde havde desværre ikke kunnet komme.

Følgende nye Medlemmer vare optagne i Foreningen:

Hr. Lærer H. P. NIELSEN, Tune Landbrugsskole,

- Direktør H. HEILBUTH, Kjøbenhavn,

- Professor Dr. med. et chir. O. BLOCH, Kjøbenhavn,

- Dr. phil. WICANDER, Mundelstrup,

- Assistent, Landbrugskandidat P. CHRISTENSEN, Kjøbenhavn.

- Apotheker V. BAUER, Rudkjøbing.

Fra et Medlem, Hr. V. R., havde Foreningen i Foraaret haft den Glæde at modtage 50 Kr. til Anvendelse ved en af Foreningens Ekskursioner. Dette Beløb var blevet anvendt til Leje af den Damper, som blev benyttet paa Furesø-Ekskursionen d. 2. Oktbr. Fra samme Medlem havde Foreningen atter haft den Glæde at modtage 123 Kr. 69 Øre til Anvendelse ved passende Lejlighed efter Bestyrelsens Skøn. Dette Beløb var blevet indsat paa en særlig Sparekassebog. For denne gentagne Gange mod Foreningen udviste Velvillie bragte Formanden Hr. V. R. Foreningens bedste Tak.

Formanden omtalte Foreningens Ekskursioner i den forløbne Sommer (se S. 135).

I Anledning af det d. 23. Oktbr. over næsten hele Skandinavien fælte Jordskælv havde Foreningen, i Lighed med, hvad den havde foretaget ved lignende Lejligheder, øjeblikkelig sat sig i Bevægelse for, for Danmarks Vedkommende, at indsamle et saa stort Materiale af Beretninger som muligt. Som bekendt havde Foreningen altid Jordskælvs-Skemaer liggende ude over Landet paa Fyrene, de meteorologiske Stationer, Posthusene og Telegrafstationerne. Allerede nu vare en Del af disse Skemaer indsendte. Yderligere havde Foreningen ved Opraab i Landets samtlige Aviser anmodet om Indsendelse af Beretninger samt udsendt og udleveret et større Antal Skemaer, som vare trykte specielt i denne Anledning. For Kjøbenhavns Vedkommende var der saaledes udsendt omtrent et Tusinde, der ved særlig Velvillie fra de kjøbenhavnske Telefon-Kiosker og et større Antal Boghandlere vare gjorte tilgængelige for Publikum. For Landets Vedkommende var Uddelingen sket ved de stedlige Blades Velvillie. Foreningen var meget taknemmelig for den Hjælp, der saaledes paa forskellig Vis var ydet den. En Beretning om Jordskælvet paa Grundlag af de Meddelelser, der bleve indsendte, vilde snarest mulig blive offentliggjort i Foreningens Meddelelser.

Derefter fremlagde Hr. V. Nordmann en *Psolus* (Søpølse) fra Yoldialeret ved Esbjerg og gav følgende Meddelelse om

Echinoderm- og Mollusk-Faunaen i Yoldialeret ved Esbjerg.

Det marine Diluvium ved Esbjerg er under Navn af Yoldialeret ved Esbjerg omtalt i to foreløbige Meddelelser af Dr. V. MADSEN: første Gang i „Istidens Foraminiferer“ (Meddel. Dansk geol. Foren.

Nr. 2. 1895) og anden Gang i „Inddelingen af danske kvartærdannelser“ (Meddel. Dansk geol. Foren. Nr. 5. 1899).

Foredragsholderen har nu paa Dr. MADSENS Opfordring revideret de af ham i de marine Lag indsamlede Molluskskaller og har derved faaet yderligere Bekræftelse paa Dr. MADSENS Iagttagelse, at Faunaen viser en Forandring fra arktiske til noget mildere Forhold. Sammen med *Portlandia arctica* GRAY, der kun findes nederst i Leret, er fundet *Tellina calcarea* CHEMN. og *Saxicava arctica* L. Højere oppe i Leret fandtes foruden de to sidstnævnte Arter *Astarte Banksii* LEACH og dens Varietet *Warhami* HANC., *Modiolaria lævigata* GRAY og dens Varietet *substriata* GRAY, *Leda pernula* MÜLL., *Mya truncata* L. samt de om mildere klimatiske Forhold bestemt vidnende *Mytilus edulis* L. og *Mytilus umbilicatus* PENN. Desuden er der fundet et meget daarligt bevaret Aftryk af en *Buccinum*? eller en *Sipho*? I det marine Sand fandtes *Leda pernula* MÜLL., *Cardium ciliatum* FABR., *Tellina calcarea* CHEMN., *Mya truncata* L. samt *Balanus* sp.; desuden er der af Hr. K. I. V. STEENSTRUP fundet Skalfragmenter af *Mytilus edulis*, hvilket han velvilligst har meddelt Foredragsholderen. At *Astarte Warhami*, der er et udpræget arktisk Dyr, er truffet i Lag sammen med *Mytilus edulis*, er et højst mærkeligt Tilfælde, der dog ikke er uden Sidestykke i Naturen. I Følge velvillig Meddelelse fra Hr. cand. mag. AD. JENSEN leve disse to Arter nemlig Side om Side ved Angmagsalik i Østgrønland.

Blandt de øvrige Dyrelevninger, der vare fundne af Dr. MADSEN, vakte nogle gaadefulde Kalkplader Opmærksomhed. Det lykkedes Foredragsholderen at konstatere, at de vare Kalkplader fra Huden af en *Psolus* (Skælpølse), og ved et nøjere Studium af de nordiske *Psolus*-Arters Kalkplader, som han blev sat i Stand til at udføre ved Dr. TH. MORTENSENS Hjælp, viste de fossile en paafaldende Overensstemmelse i Størrelse og Struktur med Pladerne hos *Psolus Fabricii* DÜB. & KOR. Denne arktiske Art synes kun at være sikkert kendt fra den nordvestlige Side af Atlanterhavet, fra Grønland til New Foundland og Massachusetts. Den er ved Esbjerg funden i Ler Side om Side med *Mytilus edulis*, og den synes ogsaa at forekomme i Lerlag samtidig med eller endog over det, hvori *Mytilus umbilicatus* forekommer. Dette stemmer med, at denne Mollusk lever ved Amerikas Østkyst fra Labrador til Nord Carolina.

Af andre Echinodermlevninger er der i det marine Diluvium ved Esbjerg fundet nogle Armhvirvler og Kalkplader af en Slange-

stjerne, som af Dr. TH. MORTENSEN (med kun ringe Tvivl) ere henførte til *Ophioglypha Sarsi* LTK.

Derpaa holdt Hr. E. M. Nørregaard et Foredrag om Dolomitforekomsten ved Faxe, som er trykt ovenfor S. 85—106.

Efter dette overgaves Formandspladsen til Foreningens Næstformand, Hr. K. I. V. Steenstrup, og Hr. V. Hintze holdt et Foredrag, ledsaget af Lysbilleder: Trues Møens Klint med Ødelæggelse fra Havet? Det er trykt ovenfor S. 41—84.

Mødet den 24. Novbr. 1904.

Formanden Hr. V. Hintze præsiderede.

Hr. M. Vahl gav en Meddelelse

Om Brunkullenes Dannelsesvilkaar.

Det er en bekendt Sag, at Floraen i den østlige Del af de forenede Stater i Amerika staar de tertiære Brunkulslags Flora meget nær. Næsten alle Slægterne er fælles, ja endog en enkelt af Tertiærtidens Arter, *Taxodium distichum*, lever endnu i Amerika. Den i de senere Aar i Amerika frodig oplomstrende plantegeografiske Litteratur kan derfor kaste en Del Lys over Tertiærtidens Vegetationsforhold og de økologiske Betingelser for Brunkullenes Dannelselse. Af særlig Interesse i saa Henseende er et Arbejde af KEARNY: Report on a botanical Survey of the Dismal Swamp Region (U. S. Dep. of Agriculture 1901), der giver en grundig Fremstilling af de amerikanske Sumpskoves økologiske Forhold. Den undersøgte Sump, Dismal Swamp, ligger paa Grænsen mellem Staterne Virginia og North Carolina og har et Areal af 5,700 □ Km., hvoraf dog ved Dræning 1,800 □ Km. er bleven tørlagt og opdyrket. Kysten af Amerika dannes i denne Egn af en Række Klittanger med indenfor liggende Strandsøer. Indenfor disse ligger en jævnt skraanende Slette af marint tertiært Sand, der mod Vest, ca. 40 Km. fra Kysten af Strandsøerne, begrænses af en gammel Kystlinje med Klinter. Slettens Højde mod Vest er 6 M. Den østlige, lavest liggende Del af Sletten var oprindeligt bevokset med Fyrreskov men er nu opdyrket. Sumpene begynder først noget fra Kysten, ca. 1½ M. o. H., og bliver mer og mer vaade, jo længere man kommer mod Vest, saa at den højest liggende Del af Sumpen er den fugtigste. Forsumpningen skyldes altsaa udelukkende Mangel paa Afløb for Overfladevandet i det flade Terræn.

Den yderste, forholdsvis tørre Del af Sumpen er overvejende bevokset med Skov af *Chamæcyparis thuyoides*, et stedsegrønt Naaletræ, der naar en Højde af 6—20 M. Bunden er sædvanlig mættet med Vand, men er udsat for delvis Udtørring i den varmeste Del af Aaret. Mange Steder danner *Chamæcyparis* rene Bestande, men ofte findes ogsaa andre Træer mellem dem, saaledes *Pinus Tæda* og løvfældende Træer f. Eks.: *Acer rubrum*, *Nyssa biflora* og *aquatica*, *Fagus americana*, Arter af *Quercus*. Blandt de mindre Træer findes ogsaa enkelte med læderagtige Blade. En Del af disse Træer er løvfældende mod Nord, men er stedsegrønne længere mod Syd (f. Eks. *Magnolia virginiana*), andre f. Eks. *Ilex* er stedsegrønne.

Paa aabne Steder vokser Buske især Ericaceer, andre Steder er Rørsumpe (*Arundinaria macrosperma*) og Sphagnum Moser dominerende. Blandt Buskene er stedsegrønne og løvfældende Arter omtrent ligelig repræsenterede.

Bunden af *Chamæcyparis*-Sumpen bestaar af et indtil 3 M. tykt Lag af Tørv. Denne indeholder ca. 94% organisk Stof og bestaar overvejende af Grene og Blade af *Chamæcyparis*. Den er lys af Farve, meget sur og meget modstandsdygtig.

I de vaadeste Dele af Sumpen er et andet Plantesamfund herskende nemlig Black-Gum-Skoven. Det almindeligste Træ er Black Gum (*Nyssa biflora*). Dernæst kommer *Taxodium distichum*. Begge de dominerende Træer ere løvfældende og forsynede med Aanderødder. Skoven staar i Reglen under Vand, ca. 30—100 Cm. dybt. Selv i den tørreste Tid er Jorden mættet med Vand. Til de to almindeligste Træer slutter sig paa de mindre vaade Steder flere andre f. Eks. *Acer rubrum*, *Nyssa aquatica*, *Liriodendron tulipifera*, *Liquidambar styraciflua*, Arter af Eg, El, Pil, Avnbøg, Poppel og Ask, alle løvfældende, samt de næsten stedsegrønne Smaatræer *Magnolia virginiana* og *Persea pubescens*. Skoven er meget rig paa Lianer, f. Eks. Arter af *Vitis*, *Smilax*, *Rhus* og *Clematis*. Enkelte af dem er stedsegrønne. Under Træerne vokser Buske, mest Ericaceer. Overalt er Rør (*Arundinaria*) hyppig.

Bunden bestaar af et indtil 3 M. tykt Lag af Dy, mindre surt end *Chamæcyparistørven* og kun indeholdende ca. 13% organisk Stof. Naar Bunden tørlægges, formulder denne Dy hurtigt og giver en meget frugtbar Jord.

Den amerikanske Sumpskov er, som allerede LESQUEREUX i 1852 har gjort opmærksom paa (Zeitschrift der deutschen geolo-

gischen Gesellschaft Bd. IV), et Brunkulsbækken under Dannelse. Sumpskoven indeholder ligesom de brunkulførende Lag *Taxodium distichum*, mens Flertallet af de øvrige Slægter optræder i nærtstående Arter. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Brunkulslagene stammer fra Tørven i Tertiærtidens Sumpskove. Det er af Interesse at se, at saadanne Sumpskove ikke behøver at forudsætte en Lavning i Overfladen, men ogsaa kan findes paa svagt skraanende Sletter ligesom Nutidens Højmoser.

Ogsaa angaaende Tertiærtidens Klimatforhold giver de amerikanske Sumpskove Oplysning. Man er ofte ved Forekomsten i Tertiærlagene af Lauraceer, Myrtaceer, Hamamelidaceer og Repræsentanter for andre Familier, der ikke forekommer i Mellemeuropa, bleven ledet til at slutte, at det nordlige Europa i Tertiærtiden havde haft et subtropisk Klima. Mangelen af disse Familier i Europas Flora skyldes imidlertid kun, at de er blevne udryddede under Istiden, mens de i Amerika har kunnet vandre mod syd uden at være hindrede af Bjærgkæder, og efter Istiden atter har kunnet vandre mod Nord. *Taxodium distichum* gaar i Amerika indtil den 39nde Breddegrad (SARGENT, Report on the Forests of N. America. Xth Census of U. S. 1884), hvor den koldeste Maaned har en Middeltemperatur af + 0,5 eller som København. I den sydlige Del af Staten Missouri findes typiske Nyssa-Taxodium Sumpe (COULTER i Missouri botanical garden, 15th annual Report 1904). Disse Sumpskove bestaar ganske overvejende af løvfældende Træer og Naaletræer og har deres Hovedudbredelse i det koldttempererede (løvfældende) Bælte, men under de store, løvfældende Træer findes enkelte stedsegrønne Smaatræer og Buske. Først nede ved Kysten af den mejicanske Bugt gaar Taxodiumsumpene ned i det subtropiske (stedsegrønne) Bælte. Ganske med de nuværende Forhold stemmer HERR's Angivelser i Flora fossilis arctica. Af den arktiske Tertiærfloras tokimbladede Træer og Buske havde 56 Arter tynde Blade, mens 21 havde læderagtige, sandsynligvis stedsegrønne Blade. Den amerikanske Sumpskov lærer os imidlertid, at alle Planter paa Grund af den sure Bund har en udpræget xerophil Bygning, og at enkelte Træer har læderagtige Blade, uden dog at være stedsegrønne, i det mindste i den nordlige Del af deres Omraade. Den arktiske Tertiærflora peger bestemt paa et koldttempereret Klima, hvor Vinteren dog har været varm nok til, at en Del af Underskovens Buske kan have været stedsegrønne.

Middeltemperaturen for koldeste Maaned kan antagelig have ligget mellem -1 og $+8$. Ved Nordgrænsen for Taxodium har den varmeste Maaned en Middeltemperatur af mindst 23° .

Samtidig med, at det koldttempererede Bæltets Nordgrænse har været rykket saa langt mod Nord, at Nordgrønland laa indenfor den, har naturligvis ogsaa det subtropiske Bælte strakt sig langt længere mod Nord end nu. Paa hvilken Side af Grænsen Danmark har ligget, vil først en nøjere Undersøgelse af vore Brunkulslag kunne vise.

Efter en kort Forespørgsel af Hr. G. F. L. SARAUW, der besvarede af Foredragsholderen, fremlagde Hr. **Karl A. Grönwall**

En Mammuttand, funden i Nymølle Grusgrav ved Hedehusene.

Foredragsholderen havde den 18. Oktbr. d. A. fundet Tandens Bunden af den Grusgrav, der tilhører Nymølle Skærvefabrik, paa en Ekskursion, der foretoges sammen med Statsgeolog V. MILTHERS.

Tanden er 15 cm. lang og 11 cm. høj, samt stærkt rullet og afslidt baade paa Tyggefladen og Rodenden. Ifølge velvillig Bestemmelse af Hr. Viceinspector H. WINGÆ er Tandens en Mæketand eller første Kindtand fra den venstre Side af Overkæben.

Fundets Betydning ligger hovedsagelig deri, at denne Tand uimodsigelig er funden som rullet Sten i fluvioglaciale Gruslag.

I Tilslutning hertil meddelte Hr. **G. F. L. Sarauw**, at han havde iagttaget

En Belægning af isskurede Blokke i Nymølle Grusgrav ved Hedehusene.

Blok-Belægningen, som bestod af større Sten, der vare isskurede in situ, fandtes paa Grænsen mellem det fluvioglaciale Grus og den overliggende Moræne. Skurstribernes Retning var omtrent S. 49° Ø., bestemt efter Kompas ved to Besøg den 20. Novbr. og 25. Decbr. 1904. Belægningen fandtes ved Grusgravens S. Ø. Hjørne paa et nyindtaget Areal og var her kommen tilsyne ved Afrømning af det Gruset dækkende, øverste Lag Muld og Moræneler, 0,5—1,0 m. under Markens Overflade.

Nederst i Leret og øverst i Gruset laa Blokkene i et Lag, dannende en Art aaben Stenbro, hvoraf de mindre Sten vare optagne ved Afgravningen af Leret, medens de større laa urørte paa Plads, bestemte til at skride ned og opsamles, naar de naaedes af Grusgravens efterhaanden fremrykkende Rand.

Baade blandt de optagne og de endnu fastliggende Blokke iagttoges flere med glatlidt Overflade, hvori tydelige Skurstriber. Saadanne bemærkedes paa 9 fastliggende Sten (af 0,4—1,2 m. største Tværmaal), spredte over et Areal af omtr. 20×20 m. Udstrækning. Paa alle Blokkene havde Skurstriberne samme Retning, omtr. S. 49° Ø.; paa flere Sten vare Striberne talrig til Stede. Den største isskurede Blok havde Overfladen heldende svagt (14°) mod SØ., „Læside“ i NV.

Blok-Belægninger som den her beskrevne „isskurede Stenbro“ (*striated pavement*) forekomme vistnok hyppig her i Landet (se O. B. BØGGILD i Meddelelser fra Dansk geolog. Foren. Nr. 5. 1899. p. 84); men Forholdene vare paa dette Sted særlig gunstige for Iagttagelsen, idet en større Samling Sten vare blottede og siden renvaskede af Efteraarsregnen, hvorfor der kunde være Anledning til at henlede Opmærksomheden derpaa.

Grusgraven er den vestligste af to tæt sammen liggende Grusgrave vest for Stationen Hedehusene, syd for Landevejen, som herfra fører til Roskilde.

Det nærmeste Sted, hvor Skurstriber forud vare iagttagne, er Hvissinge mellem København og Glostrup. Her var Stribernes Hovedretning i de yngste Systemer paa Overfladen af Saltholmskalken S. 40° Ø., S. 23° Ø. og S. 5° Ø. Ved Køge er fundet to Systemer S. 50° Ø. og S. 5° Ø. (jfr. BØGGILD, l. c. p. 89—91).

I Anledning heraf omtalte Hr. H. N. ROSENKJÆR sine Iagttagelser af lignende Art i Frederiksholms Teglværksgrav.

Derefter havde d'Hr. K. A. GRÖNWALL, V. MILTHERS, H. N. ROSENKJÆR og EUG. WARMING Ordet for korte Bemærkninger og Forespørgsler.